ГУЛИСТОН ТУМАНЛАРАРО ИҚТИСОДИЙ СУДИНИНГ АЖРИМИ

(даъво аризани кўрмасдан қолдириш)

Гулистон шахри

2024 йил 20 ноябрь

Гулистон туманлараро иқтисодий суди, судья Б.Махмудов раислигида, судья ёрдамчиси С.Садуллоев суд мажлиси котиблигида, даъвогар вакили М.У.Ахмедов (2024 йил 19 ноябрдаги №01/67/09/05-87-сонли ишончнома асосида) иштирокида, даъвогар Иқтисодиёт ва молия вазирлиги хузуридаги бюджетдан ташқари Пенсия жамғармаси Сирдарё вилоят бошқармасининг жавобгар "MIRZAOBOD UNIVERSAL TRADE CLUSTER" масъулияти чекланган жамиятидан 26 769 355,61 сўм асосий қарз ва 4 274 499,27 сўм солиқ пенясини ундириш тўғрисидаги даъво аризаси бўйича қўзғатилган иқтисодий ишни ўз биносида, очиқ суд мажлисида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

АНИКЛАДИ:

Даъвогар Иқтисодиёт ва молия вазирлиги хузуридаги бюджетдан ташқари Пенсия жамғармаси Сирдарё вилоят бошқармаси (кейинги ўринларда — даъвогар) Гулистон туманлараро иқтисодий суди (кейинги ўринларда — суд)га жавобгар "MIRZAOBOD UNIVERSAL TRADE CLUSTER" масъулияти чекланган жамияти (кейинги ўринларда — жавобгар)га нисбатан даъво ариза билан мурожаат қилиб, жавобгардан 26 769 355,61 сўм асосий қарз ва 4 274 499,27 сўм солиқ пенясини ундиришни сўраган.

Жавобгар иш муҳокамасининг вақти ва жойи тўғрисида тегишли тарзда хабардор қилинган бўлса-да, у (лар)нинг вакил (лар)и суд мажлисига келмади ҳамда ариза юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини тақдим этмади.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодекси (кейинги ўринларда — ИПК)170-моддасига асосан ишда иштирок этувчи шахсларга суд даъво аризаси юзасидан такдим этишни таклиф қилган ёзма фикр ёки қушимча далиллар такдим этилмаганлиги ишни мавжуд материаллар буйича куришга тусқинлик килмайди. Иш муҳокамасининг вақти ва жойи ту́грисида тегишли тарзда хабардор қилинган даъвогар суд мажлисига келмаса, даъвогарнинг ишни унинг йуҳлигида куриш ту́грисидаги аризаси булган такдирда, низо унинг йуҳлигида ҳал қилиниши мумкин. Иш муҳокамасининг вақти ва жойи ту́грисида тегишли тарзда хабардор қилинган жавобгар ва ишда иштирок этувчи бошқа шахслар суд мажлисига келмаса, низо уларнинг йуҳлигида ҳал қилиниши мумкин.

Шу боис суд, суд мухокамасини жавобгар вакили иштирокисиз кўришни лозим топди.

Суд мажлисида иштирок этган даъвогар вакили даъво аризани қўллабкувватлаб, ундаги важларни такрорлаб, даъво аризани қаноатлантиришни сўради. Суд, ишдаги мавжуд хужжатларни ўрганиб чиқиб, қуйидаги асосларга кўра даъвогарнинг даъво аризасини кўрмасдан қолдиришни лозим топади.

ИПКнинг 13-моддаси биринчи қисмига асосан суд ишларни Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва қонунлари, бошқа қонунчилик ҳужжатлари, шунингдек Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномалари асосида ҳал қилади.

Иш хужжатлари ва суднинг махсус электрон дастуридан олинган маълумотдан кўринишича, Гулистон туманлараро иктисодий суди томонидан аризачи "ASAKA-TRANS-LEASING" масъулияти чекланган жамиятининг аризасига асосан 2024 йил 5 апрелда жавобгарга нисбатан 4-1201-2402/1292-сонли ажрими билан тўловга қобилиятсизлик тўғрисида иш қўзғатилиб, 2024 йил 3 июндаги ҳал қилув қарорига асосан тўловга қобилиятсиз (банкрот) деб топилган ва унга нисбатан тугатишга доир иш юритиш бошланган.

"Тўловга қобилиятсизлик тўғрисида" ги Ўзбекистон Республикасининг Қонуни 12-моддаси биринчи, иккинчи қисмига кўра, тўловга қобилиятсизлик тартиб-таомиллари қўлланилаётганда барча кредиторларнинг манфаатларини кредиторлар йиғилиши ёки кредиторлар қўмитаси ҳимоя қилади. Суд қарздорга нисбатан тўловга қобилиятсизлик тўғрисида иш қўзғатиш ҳақидаги аризани иш юритишга қабул қилиб олган кундан эътиборан кредиторлар қарздорга ўз талабларини якка тартибда қаноатлантириш мақсадида мурожаат қилишга ҳақли эмас. Қарздорга нисбатан бажариладиган барча ҳаракатлар кредиторлар номидан кредиторлар йиғилиши ёки кредиторлар қўмитаси томонидан амалга оширилади.

Бинобарин, ИПК 107-моддасининг 9-бандига кўра жавобгарга нисбатан тўловга қобилиятсизлик тўғрисида иш қўзғатилган бўлса ва жавобгарга нисбатан тақдим этилган талаб қонунга кўра тўловга қобилиятсизлик тўғрисидаги иш доирасида кўрилиши лозим бўлса — иқтисодий суд даъво аризасини кўрмасдан қолдиради.

Бундай ҳолатда суд, жавобгарга нисбатан тўловга қобилиятсизлик тўғрисида 4-1201-2402/1292-сонли иш қўзғатилганлиги сабабли суд, даъвогарнинг даъво аризасини кўрмасдан қолдиришни лозим топади.

ИПКнинг 118-моддаси биринчи қисмига кўра, суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари миқдорига мутаносиб равишда уларнинг зиммасига юклатилиши белгиланган.

"Давлат божи тўғрисида" ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига илова сифатида тасдиклаган Давлат божи ставкаларининг микдорига кўра, иктисодий судларга бериладиган мулкий хусусиятга эга даъво аризаларидан даъво бахосининг 2 фоизи микдорида, бирок БХМнинг 1 бараваридан кам бўлмаган микдорда давлат божи ундирилиши белгиланган.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг 2020 йил 19 декабрдаги "Иқтисодий ишлар буйича суд харажатларини ундириш амалиёти туғрисида" 36-сон қарорида иш юритишни тугатиш туғрисидаги, даъвони курмасдан қолдириш туғрисидаги, суд жарималарини солиш туғрисидаги ажримлар устидан давлат божи ундирилиши ҳақида тушунтириш берилган.

Шу муносабат билан суд, давлат божи ва почта харажати масаласини мухокама килиб, ИПК 118-моддаси ва "Давлат божи тўгрисида" ги Ўзбекистон Республикасининг Қонуни 19-моддасига мувофик ундирилиши лозим бўлган давлат божи аризачи зиммасига юкланиши лозим эди, бирок, даъвогар давлат божи тўлашдан озод этилганлиги сабабли, суд давлат божини ундирувсиз колдириб, олдиндан тўланган 37 500 сўм почта харажатларини даъвогар зиммасида колдиришни лозим топади.

Юқорида қайд этилганларга асосан ҳамда Ўзбекистон Республикасининг Иқтисодий процессуал кодекси 66, 68, 107-109, 118, 166, 195-моддаларини қўллаб, суд

АЖРИМ КИЛДИ:

Даъвогар Иқтисодиёт ва молия вазирлиги хузуридаги бюджетдан ташқари Пенсия жамғармаси Сирдарё вилоят бошқармасининг даъво аризаси кўрмасдан қолдирилсин.

Олдиндан тўланган 37 500 сўм почта харажати даъвогар Иктисодиёт ва молия вазирлиги хузуридаги бюджетдан ташкари Пенсия жамғармаси Сирдарё вилоят бошқармасининг зиммасида қолдирилсин.

Давлат божи ундирувсиз қолдирилсин.

Ажримнинг кўчирма нусхаси тарафларга юборилсин.

Ажрим қабул қилингандан қонуний кучга киради.

Ажрим устидан у қабул қилинган кундан эътиборан бир ойлик муддатда шу суд орқали Сирдарё вилоят судига апелляция тартибида ёки қонуний кучга кирган ва апелляция тартибида кўрилмаган ажрим устидан у қонуний кучга кирган кундан эътиборан олти ой ичида кассация тартибда шикоят қилиш (протест келтириш) мумкин.

Раислик қилувчи, судья

Б.Махмудов

